

естествения ход на традицията. Вследствие на нея се ускоряват процесите на разпадане и модернизация: в миналото остават ритуални действия, музика, танци, облекла. Българин мюсюлманин от Гоцеделчевско твърди, че за последен път е виждал традиционна помашка сватба със *станиолена булка* и стари зурнаджийски свирни преди забраната на зурната [Ш., с. 7-8]. Турският фолклорен състав в село Дъбница не е разформиран, но отгоре налагат вместо зурни танците им да се съпровождат от кларинет. След 1989 година са правени безуспешни опити да се възстанови стария местен репертоар [А.Л., с. 3].

Разбира се, разпадането на зурнаджийската традиция и свързаните с нея обредност и празничност, промените в стила и репертоара са факт, който не може да бъде обяснен само с негативните последици от забраната на зурната. Модернизацията е тенденция, която маркира всички традиционни музикални практики в България. В известен смисъл зурнаджийската музика успява да устои и дори “да победи” репресиращата я власт. Силвите акции от вчера рикошират днес в ре-активирания процес на етноконсолидация и идентификация чрез културни символи като зурнаджийската музика. Но дори и в годините на репресиите, зурнаджиите не спират да свирят, заобикаляйки ограниченията. На фолклорния събор “Пирин пее” през една от най-тежките за зурната години (1985) гонени от милицията, зурнаджиите продължават да свирят по ливадите на Предела [Silverman, 1996:238].

* * *

Зурнаджиите свирят за всички етноконфесионални общности в Югозападна България. Въпреки етикетите, които други поставят на зурнаджийската музика, хората от района я приемат и обичат като своя, дори когато им забраняват да го правят. В този ред мисли символите и идеологемите с които зурнаджийската музика се натовазва, са интелектуална игра на коментаторите с неизбежната в такива случаи условност и незавършеност.

От интерпретации на зурнаджийската музика има нужда, но най-важното е да я има нея.